

การบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วย ขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลบึงกาฬ
Sharps Injuries and Exposure to Patients' Body Fluids among Healthcare Workers in
Bueng Kan Hospital

ทิตฺธิธนา บุญชู วท.บ. (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย)¹ Thitthithana Boonchu B.Sc. (Occupational Health and Safety)¹

ภิรดา อาจิวิชัย สม. (วิทยาการระบาด)²

Phirada Ardwichai M.PH. (Epidemiology)²

¹โรงพยาบาลบึงกาฬ

¹BuengKan Hospital

²มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Received: April 11, 2024

Revised: October 7, 2024

Accepted: October 22, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง เพื่อศึกษาการบาดเจ็บจากของมีคม และสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลบึงกาฬ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานเมื่อบุคลากรเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 30 ตุลาคม 2566 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า การบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในบุคลากร ร้อยละ 10.69 จากบุคลากรทั้งหมด 778 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.31 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.18 ปี (S.D. = 7.26) พยาบาลวิชาชีพได้รับการบาดเจ็บมากที่สุด ร้อยละ 28.92 ส่วนใหญ่เกิดอุบัติเหตุที่แผนกผู้ป่วยในมากที่สุด ร้อยละ 32.53 บุคลากรที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่มิ่ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 60.24 ประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 4.91 ปี (S.D. = 6.52) มักเกิดขึ้นในเวรเช้า (08.00 – 16.00 น.) ร้อยละ 65.06 สาเหตุการบาดเจ็บมาจากตนเอง ร้อยละ 90.36 ถูกเข็มทิ่มตำ ร้อยละ 56.63 จำนวนครั้งที่ได้รับการบาดเจ็บเฉลี่ย 1.34 ครั้ง (S.D. = 0.99) มือ ได้รับการบาดเจ็บมากที่สุด ร้อยละ 81.93 มีสาเหตุมาจากการเจาะเลือดมากที่สุด ร้อยละ 30.12 อุบัติเหตุส่วนใหญ่มักจะมีการเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วยถึงร้อยละ 79.52 และมีความรุนแรงในระดับปานกลาง โดยมีการแทงทะลุผิวหนัง มีเลือดออกเล็กน้อย ร้อยละ 72.29 มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล ร้อยละ 73.49 โดยอุปกรณ์ที่เลือกใช้ส่วนใหญ่คือ ถุงมือ ร้อยละ 68.67 รองลงมา คือ หน้ากากอนามัย ร้อยละ 39.76 ตามลำดับ และที่สวมน้อยที่สุดคือ แว่นตา ร้อยละ 24.10 ดังนั้น จึงควรมีการทบทวนความรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานแก่บุคลากร เพื่อสร้างความตระหนักแก่ผู้ปฏิบัติงาน และมีการควบคุมกำกับให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้อง รวมไปถึงการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคลที่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การบาดเจ็บจากของมีคม, การสัมผัสสารคัดหลั่ง, เข็มทิ่มตำ, บุคลากรในโรงพยาบาล

Abstract

The purpose of this retrospective study was to investigate sharps injuries and exposure to patients' body fluids among healthcare workers in Bueng Kan Hospital. Data collection used accident reports from healthcare workers who received medical services at Bueng Kan Hospital from January 1, 2018, to October 30, 2023. Descriptive statistics were used for data analysis. The findings revealed that the prevalence of sharps injuries and exposure to patients' body fluids was 10.69% among the 778 healthcare workers. Most of the injured workers were female (78.31%) with a mean age of 29.18 years (S.D. = 7.26). Nurses were the most affected group (28.92%). The majority of accidents occurred in the inpatient department (32.53%). Most injured workers had less than 5 years of experience (60.24%), with a mean work experience of 4.91 years (S.D. = 6.52). Accidents mostly occurred during the morning shift (8:00 AM - 4:00 PM) (65.06%). Most accidents were self-inflicted (90.36%), with needlestick injuries being the most common type (56.63%). The mean number of injuries was 1.34 (S.D. = 0.99). The hands were the most frequently injured body part (81.93%), mainly due to blood draws (30.12%). Blood or patient secretion contamination occurred in 79.52% of accidents. Most accidents were of moderate severity, with skin penetration and minor bleeding (72.29%). Personal protective equipment (PPE) was worn in 73.49% of cases, with gloves being the most used PPE (68.67%), followed by face masks (39.76%). Safety glasses were the least used PPE (24.10%). Therefore, it is recommended that occupational accident prevention knowledge be reviewed for healthcare workers to raise awareness and improve work practices. Additionally, there should be control and supervision to ensure proper work procedures and the use of appropriate PPE.

Keywords: Sharps injuries, Exposure to body fluids, Needle stick injuries, Health care workers

บทนำ

การบริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาลบึงกาฬ ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลาย อาทิเช่น การเจาะเลือด การฉีดยา การช่วยแพทย์ทำหัตถการ การผ่าตัด และอื่น ๆ ซึ่งการให้การบริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยนั้นจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบ ในปี พ.ศ. 2563-2566 มีผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลบึงกาฬ ที่แผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 245,083 คน, 316,751 คน, 379,705 คน และ 223,365 คน ตามลำดับ และแผนกผู้ป่วยใน จำนวน 17,964 คน, 19,452 คน, 25,364 คน และ 21,597 คน ตามลำดับ⁽¹⁾ จากแนวโน้มจำนวนของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลบึงกาฬที่มีมากขึ้นทุกปีนั้น ส่งผลให้บุคลากรทางการแพทย์ส่วนใหญ่ต้องปฏิบัติงานอย่างเร่งรีบ ก่อให้เกิดการพลาดพลั้งจนกลายเป็นอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้เข็มหรือของมีคม ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้ หากผู้ปฏิบัติขาดความ

ระมัดระวัง รีบเร่ง ตื่นเต้น ขาดความชำนาญในการปฏิบัติหรือมีความประมาท จะเพิ่มโอกาสเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ และของมีคมบาดในขณะที่ปฏิบัติงานได้มากกว่าบุคลากรกลุ่มอื่นและการที่ได้รับอุบัติเหตุจนมีรอยถลอก หรือมีบาดแผลบริเวณผิวหนังจะเป็นหนทางให้เชื้อโรคสามารถเข้าสู่ร่างกายบริเวณดังกล่าวได้ หากอุปกรณ์นั้นได้ผ่านการสัมผัสหรือปนเปื้อนเลือดและสารคัดหลั่งของผู้ป่วย อาจทำให้บุคลากรทางการแพทย์มีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อที่สามารถแพร่ผ่านทางเลือดหรือสารคัดหลั่งจากผู้ป่วยสู่บุคลากรได้ และมีความเสี่ยงสูงที่จะติดเชื้อที่รุนแรง เช่น เอชไอวี ไวรัสตับอักเสบบีและซี เป็นต้น

จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุในบุคลากรทางด้านการแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2550-2552 พบว่า มีผู้ที่ประสบอุบัติเหตุในขณะที่ปฏิบัติงาน และเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีจากการสัมผัสส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.70 โดยพบอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-34 ปี มากที่สุด ร้อยละ 40.50 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 18-24 ปี ร้อยละ 30.80 และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.70 ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพยาบาล ร้อยละ 21 รองลงมาเป็นแพทย์ผู้ให้การรักษา ร้อยละ 18.20 สำหรับสถานที่เกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เป็นหอผู้ป่วยใน ร้อยละ 33.60 รองลงมาเป็นห้องผ่าตัดและห้องฉุกเฉิน ร้อยละ 18.90 และ 15.40 ตามลำดับ⁽²⁾ นอกจากนี้ ยังมีรายงานการประเมินความเสี่ยงจากการทำงานของพยาบาลแผนกผู้ป่วยในในโรงพยาบาลทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานหมุนเวียน (เวรเช้า บ่าย ดึก) ร้อยละ 92.10 มีลักษณะการทำงานติดกัน 2 เวร มากกว่า 3 วัน ร้อยละ 29.40 มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 64.30 และเคยเกิดอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำหรือถูกของมีคมบาด ร้อยละ 11.90 สารคัดหลั่งของผู้ป่วยกระเด็นเข้าปากหรือตา ร้อยละ 10.30⁽³⁾

จากรายงานการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ ปี พ.ศ. 2563 – 2566 พบว่า เกิดการบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน จำนวน 22, 16, 10 และ 11 ครั้ง ตามลำดับ⁽⁴⁾ แม้แนวโน้มจะดีขึ้น แต่การเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้งล้วนมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านความปลอดภัยของโรงพยาบาลที่ต้องการลดอุบัติเหตุให้เป็นศูนย์ (Zero Accident) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลบึงกาฬ เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดแนวทางป้องกันที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่เป้าหมายความปลอดภัยสูงสุดของบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลบึงกาฬ

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง (Retrospective study) จากแบบรายงานบุคลากรเกิดอุบัติเหตุ จากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561 – 30 ตุลาคม 2566 จำนวน 83 คน⁽⁴⁾ จากบุคลากรทั้งหมด 778 คน⁽⁵⁾

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

บุคลากรโรงพยาบาลบึงกาฬ ที่ปฏิบัติงาน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561 – 30 ตุลาคม 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรที่เกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561 – 30 ตุลาคม 2566 จำนวน 83 คน⁽⁴⁾

เกณฑ์คัดเข้า คือ เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและได้รับการบาดเจ็บจากของมีคม หรือมีการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน โดยมีการบันทึกข้อมูลลงในแบบรายงานบุคลากรเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561 – 30 ตุลาคม 2566

เกณฑ์คัดออก คือ เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและได้รับการบาดเจ็บจากของมีคม หรือมีการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561 – 30 ตุลาคม 2566 แต่ไม่มีการบันทึกข้อมูลหรือมีการบันทึกข้อมูลลงในแบบรายงานบุคลากรเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬไม่สมบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานเมื่อบุคลากรเกิดอุบัติเหตุ จากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลเกี่ยวกับการบาดเจ็บจากของมีคม การสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ข้อมูลเพศ อายุ ตำแหน่งงาน หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ทำงาน เวลาปฏิบัติงาน ข้อมูลการทำงาน ข้อมูลการเกิดเหตุการณ์บาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่ง และข้อมูลการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (PPE) ดำเนินการวิเคราะห์ ประมวลผลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอค่าจำนวน และร้อยละ

4. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ โรงพยาบาลบึงกาฬ เลขที่ BKHEC2022-15

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.31 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.18 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.26) บุคลากรที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 60.24 ประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 4.91 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.52) ตำแหน่งงานที่ได้รับการบาดเจ็บมากที่สุดคือ พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 28.92 นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ส่วนใหญ่เกิดอุบัติเหตุขึ้นที่แผนกผู้ป่วยใน มากที่สุด ร้อยละ 32.53 รองลงมา คือ แผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน ร้อยละ 18.07 และแผนกทันตกรรม ร้อยละ 15.66 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน (n = 83)

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
เพศ		
หญิง	65	78.31
ชาย	18	21.69
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30 ปี	54	65.06
30 – 40 ปี	23	27.71
41 – 50 ปี	4	4.82
51 ปี ขึ้นไป	2	2.41
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	29.18 (7.26)	
ค่าต่ำสุด: ค่าสูงสุด	19 : 58	
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	50	60.24
5 ปี – 10 ปี	23	27.71
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	10	12.05
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	4.91 (6.52)	
ค่าต่ำสุด: ค่าสูงสุด	1 เดือน : 38 ปี 6 เดือน	
ตำแหน่งงาน		
พยาบาลวิชาชีพ	24	28.92
ผู้ช่วยพยาบาล/ผู้ช่วยทันตแพทย์/พนักงานช่วยเหลือคนไข้/	19	22.89
ผู้ช่วยเทคนิคการแพทย์		
แพทย์	16	19.28
ทันตแพทย์	9	10.84
พนักงานบริการ	6	7.23
นักเทคนิคการแพทย์/นักวิทยาศาสตร์การแพทย์/	5	6.02
เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์		
นักวิชาการสาธารณสุข/เจ้าพนักงานสาธารณสุข/EMT	3	3.61
อื่น ๆ เช่น พนักงานขับรถ	1	1.20

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน (n = 83) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
หน่วยงาน		
ผู้ป่วยใน	27	32.53
ห้องฉุกเฉิน	15	18.07
ทันตกรรม	13	15.66
ห้องผ่าตัด	8	9.64
ผู้ป่วยนอก	6	7.23
ห้องคลอด	6	7.23
เทคนิคการแพทย์	4	4.82
อื่น ๆ เช่น จำยกลาง ยานพาหนะ	4	4.82

2. ลักษณะการเกิดเหตุของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ พบว่า ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในเวรเช้า (เวลา 08.00 – 16.00 น.) ร้อยละ 65.06 คนที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บส่วนใหญ่มาจากตนเอง ร้อยละ 90.36 ลักษณะของการบาดเจ็บมาจากถูกเข็มทิ่มตำ ร้อยละ 56.63 จำนวนครั้งที่ได้รับการบาดเจ็บเฉลี่ย 1.34 ครั้ง (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99) ส่วนของร่างกายที่ได้รับการบาดเจ็บมากที่สุดคือ มือ ร้อยละ 81.93 มักมีสาเหตุมาจากการเจาะเลือดมากที่สุด ร้อยละ 30.12 รองลงมาคือ การฉีดยาและเย็บแผล/ผ่าตัดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.87 การเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่ มักจะมีการเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วยถึงร้อยละ 79.52 และมีความรุนแรงในระดับปานกลาง โดยมีการแทงทะลุผิวหนัง มีเลือดออกเล็กน้อย ร้อยละ 72.29 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลการเกิดเหตุของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน (n = 83)

ข้อมูลการเกิดเหตุการณ์บาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ		
เวรเช้า (08.00 – 16.00 น.)	54	65.06
เวรบ่าย (16.00 – 24.00 น.)	21	25.30
เวรดึก (24.00 – 08.00 น.)	8	9.64
ผู้ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ		
ตนเอง	75	90.36
ผู้ป่วย	5	6.02
เพื่อนร่วมงาน	3	3.61

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลการเกิดเหตุของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน (n = 83) (ต่อ)

ข้อมูลการเกิดเหตุการณ์บาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
ลักษณะของการบาดเจ็บที่ได้รับ		
ถูกเข็มทิ่มตำ	47	56.63
ถูกของมีคมบาด	20	24.10
เลือด/สารคัดหลั่งกระเด็นเข้าตา ปาก จมูก	16	19.28
จำนวนครั้งที่เกิดเหตุ		
1 ครั้ง	65	78.31
2 – 3 ครั้ง	17	20.48
4 ครั้งขึ้นไป	1	1.20
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	1.34 (0.99)	
ค่าต่ำสุด : ค่าสูงสุด	1 : 9	
ส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ		
มือ	68	81.93
ตา	13	15.66
อื่น ๆ เช่น ปาก เท้า	2	2.41
กิจกรรมที่ทำให้ได้รับการบาดเจ็บ		
เจาะเลือด	25	30.12
ฉีดยา	14	16.87
เย็บแผล/ผ่าตัด	14	16.87
ถอนฟัน/ผ่าตัดฟัน/กรอฟัน	9	10.84
ทึงเข็ม	7	8.43
ล้างเครื่องมือ	7	8.43
อื่น ๆ เช่น ยกเคลื่อนย้ายผู้ป่วย เก็บปัสสาวะ	7	8.43
การปนเปื้อนของเลือดหรือสารคัดหลั่ง		
เปื้อนเลือด หรือสารคัดหลั่ง	66	79.52
ไม่ทราบแหล่งที่มาของการปนเปื้อน	11	13.25
ไม่เปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่ง	6	7.23
ความรุนแรง		
เล็กน้อย ถูกบาดหรือถูกแทงเพียงชั้น superficial ไม่มีเลือดออก	14	16.87
ปานกลาง แทะทะลุผิวหนัง มีเลือดออกเล็กน้อย	60	72.29
รุนแรง แทะลึกมีเลือดออกมาก	9	10.84

3. ลักษณะการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (PPE) ร้อยละ 73.49 โดยอุปกรณ์ที่เลือกใช้ส่วนใหญ่คือ ถุงมือ ร้อยละ 68.67 รองลงมาคือ หน้ากากอนามัย ร้อยละ 39.76 ตามลำดับ และที่สวมน้อยที่สุดคือ แว่นตา ร้อยละ 24.10 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน (n = 83)

ข้อมูลการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (PPE)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
การสวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (PPE)		
ใช้	61	73.49
ไม่ใช้	22	26.51
อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคลที่ใช้ (PPE) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ถุงมือ	57	68.67
หน้ากากอนามัย	33	39.76
เสื้อคลุม	23	27.71
แว่นตา	20	24.10

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.31 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.18 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.26) บุคลากรที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.24) มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 4.91 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.52) ตำแหน่งงานที่ได้รับการบาดเจ็บมากที่สุดคือ พยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 28.92 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพมีภาระหน้าที่โดยตรงในการให้การพยาบาลผู้ป่วยและส่งเสริมการรักษาของแพทย์ ซึ่งกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการได้รับบาดเจ็บล้วนมีมากมาย อาทิ การฉีดยา การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การเจาะเลือด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณ ว่องรักษัสัตว์ และคณะ⁽⁶⁾ ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความชุกของการถูกเข็มตำหรือของมีคมบาดในบุคลากรทางการแพทย์ พบว่า กิจกรรมการพยาบาลที่ทำให้เกิดเข็มตำหรือของมีคมบาดคือ การหักหลอดยา การเจาะเลือดจากหลอดเลือดดำ และการฉีดยา คิดเป็นร้อยละ 37.80, 14.60 และ 13.40 ตามลำดับ และชนิดของเข็มหรือของมีคมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุที่พบมากที่สุดคือ หลอดยา รองลงมาคือ เข็มฉีดยา และใบมีดโกน คิดเป็นร้อยละ 43.40, 33.70 และ 9.60 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ส่วนใหญ่เกิดอุบัติเหตุขึ้น ที่แผนกผู้ป่วยในมากที่สุด ร้อยละ 32.53 รองลงมาคือ แผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน ร้อยละ 18.07 และแผนกทันตกรรม ร้อยละ 15.66 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบริบทเป็นโรงพยาบาลจังหวัดที่มีปริมาณของผู้ป่วยที่ต้องเข้ารับบริการจำนวนมากต่อวัน บุคลากรส่วนใหญ่มีหน้าที่ให้การรักษายาบาล และยังมี

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณ ว่องรักษัตว์ และคณะ⁽⁶⁾ ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความชุกของการถูกเข็มตำหรือของมีคมบาดในบุคลากรทางการแพทย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 92.10 มีอายุเฉลี่ย 28.50 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 41.8 เป็นพยาบาลวิชาชีพและผู้ช่วยพยาบาล ร้อยละ 53.6 และ 46.4 ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนาวรรณ พนมชัย และคณะ⁽³⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงจากการทำงานของพยาบาลแผนกผู้ป่วยใน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 98.40 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 29.61 ปี พบว่า เป็นผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 93.70 มีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 6.81 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ นุสรา ประเสริฐศรี และคณะ⁽⁷⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และการป้องกันอุบัติเหตุเข็มและของมีคมที่แทงของนักศึกษาพยาบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.80 อายุเฉลี่ย 21.41 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.09) สอดคล้องกับการศึกษาของ วรัญญา เขยตุ้ย และคณะ⁽⁸⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุสัมผัสเลือดสารคัดหลั่งเข็มตำ หรือของมีคมบาดในนักศึกษาทันตแพทย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.30 โดยมีอายุเฉลี่ย 24.42 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10) และยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ รักษุตา ชูศรีทอง⁽⁹⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 35.73 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.23) ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 13.13 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.39) จึงสามารถกล่าวได้ว่า การศึกษาในครั้งนี้และการศึกษาที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยและประสบการณ์ทำงานที่ใกล้เคียงกัน

2. ลักษณะการเกิดเหตุของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ พบว่า ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในเวรเช้า (เวลา 08.00 – 16.00 น.) ร้อยละ 65.06 คนที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บส่วนใหญ่มาจากตนเอง ร้อยละ 90.36 ลักษณะของการบาดเจ็บจากการถูกเข็มตำ ร้อยละ 56.63 จำนวนครั้งที่ได้รับการบาดเจ็บเฉลี่ย 1.34 ครั้ง (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99) ส่วนของร่างกายที่ได้รับการบาดเจ็บมากที่สุดคือ มือ ร้อยละ 81.93 มักมีสาเหตุมาจากการเจาะเลือดมากที่สุด ร้อยละ 30.12 รองลงมา คือ การฉีดยาและเย็บแผล/ผ่าตัดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.87 การเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่ มักจะมีการเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วยถึง ร้อยละ 79.52 และมีความรุนแรงในระดับปานกลาง โดยมีการแทงทะลุผิวหนัง มีเลือดออกเล็กน้อย ร้อยละ 72.29 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนั้นมีกิจกรรมการรักษาพยาบาลที่มีการใช้เข็มหรืออุปกรณ์เครื่องมือแหลมคมในการทำหัตถการ กิจกรรมที่พบเห็นได้บ่อย ได้แก่ การผ่าตัด การฉีดยา การทำแผล การเจาะเลือด การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การทำหัตถการอื่น ๆ การทำความสะอาด หรือแม้แต่การเก็บหรือการทำลายขยะ ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บจากของมีคมหรือเข็มตำ และสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณ ว่องรักษัตว์ และคณะ⁽⁶⁾ ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความชุกของการถูกเข็มตำหรือของมีคมบาดในบุคลากรทางการแพทย์ พบว่า ความชุกของการถูกเข็มตำหรือของมีคมบาด ร้อยละ 22.40 กิจกรรมการพยาบาลที่ทำให้เกิดเข็มตำหรือของมีคมบาดคือ การหักหลอดยา การเจาะเลือดจากหลอดเลือดดำ และการฉีดยา คิดเป็นร้อยละ 37.80 ร้อยละ 14.60 และร้อยละ 13.40 ตามลำดับ และชนิดของเข็มหรือของมีคมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุที่พบมากที่สุดคือ หลอดยา รองลงมาคือ เข็มฉีดยา และใบมีดโกน คิดเป็นร้อยละ

43.40 ร้อยละ 33.70 และร้อยละ 9.60 ตามลำดับ เป็นเข็มหรือของมีคมที่ก่อนนำไปใช้กับผู้ป่วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมา พบว่าเป็นเข็มหรือของมีคมที่หลังจากใช้กับผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 22.40 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตติกาล สุขพร้อมสรรพ⁽¹⁰⁾ ที่ได้ศึกษาอุบัติการณ์ของการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า มีการบาดเจ็บจากการใช้ใบมีดผ่าฝี ร้อยละ 57.50 การใช้เข็มฉีดยา ร้อยละ 98.30 การใช้เข็มหรือใบมีดเจาะเลือด ร้อยละ 88.30 การใช้กรรไกรตัดเนื้อ ร้อยละ 75.80 การใช้กรรไกรตัดไหม ร้อยละ 85.00 การใช้กรรไกรตัดฝีเย็บ ร้อยละ 30.00 และการใช้หลอดแก้วบรรจุยา ร้อยละ 89.20 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิสากร กรุงไกรเพชร⁽¹¹⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลภาคตะวันออก พบว่า กิจกรรมที่ทำให้ถูกเข็มทิ่มตำ ได้มากที่สุดคือ การสวมกลับปลอกเข็มที่ใช้แล้วร้อยละ 56.70 แผนกอายุรกรรมเป็นแผนกที่เกิดอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำมากที่สุด ร้อยละ 61.40 โดยช่องทางการสัมผัสส่วนใหญ่คือ ทางตา ปาก จมูก ร้อยละ 60.00 กิจกรรมที่ทำให้สัมผัสเลือด สารคัดหลั่งมากที่สุดคือ การดูดเสมหะ ร้อยละ 35.90 แผนกที่เกิดการสัมผัสเลือดสารคัดหลั่ง คือ แผนกอายุรกรรม และแผนกศัลยกรรมเท่าๆ กัน ร้อยละ 31.20 และสอดคล้องกับการศึกษาของรัชส์สุดา ชูศรีทอง⁽⁹⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยในมากที่สุด ร้อยละ 56.10 ส่วนใหญ่ทำงานเฉลี่ยมากกว่า 40 ชั่วโมง/ สัปดาห์ ร้อยละ 80.80 ประสบอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ ถูกของมีคมบาด สัมผัสเลือด และสารคัดหลั่ง ร้อยละ 21.30 เฉลี่ย 2 ครั้ง/ ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60) กิจกรรมการพยาบาลที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ ของมีคมบาดมากที่สุดคือ การฉีดยา ร้อยละ 26.10 ส่วนกิจกรรมการพยาบาลที่ทำให้สัมผัสเลือดและสารคัดหลั่งมากที่สุด คือ การให้สารน้ำหรือเลือดเข้าทางหลอดเลือดดำ ร้อยละ 35.80 นอกจากนี้ ยังพบว่า ช่วงเวรเช้า เวลา 08.00 - 16.00 น. ถือได้ว่าเป็นระยะเวลาที่พบการบาดเจ็บจากของมีคมหรือเข็มทิ่มตำ และสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานของบุคลากรมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมการพยาบาล รวมทั้งการตรวจพิเศษต่าง ๆ อาทิ การส่องกล้องตรวจ การผ่าตัด การเจาะเลือด การดูดเสมหะ การทำแผล และหัตถการอื่น ๆ มักจะมีการดำเนินการในช่วงเวลากลางวัน ส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยได้มากกว่าช่วงเวลาอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของวณิชชา คันธสร และคณะ⁽¹²⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการความเสี่ยงด้านสุขภาพจากการทำงานของพนักงานห้องปฏิบัติการทางพยาธิ พบว่า มีการทำงานนอกเวลาราชการหรือวันหยุดราชการ โดยทำงานเป็นกะเช้า/บ่าย/ดึก ร้อยละ 75.20 สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมาจากการถูกเข็มทิ่มตำ ร้อยละ 32.70 และถูกเลือด/สารคัดหลั่ง/เนื้อเยื่อกระเด็นถูกบริเวณร่างกาย เช่น มือ แขน บริเวณใบหน้า และตา ร้อยละ 31.70 โดยเกิดขึ้นในขั้นตอนขณะเจาะเลือด ร้อยละ 39.40 และขณะเตรียมทำการทดสอบตัวอย่าง ร้อยละ 29.8 และการศึกษาของ รัตนาวรรณ พนมชัย และคณะ⁽²⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงจากการทำงานของพยาบาลแผนกผู้ป่วยใน พบว่า ลักษณะการทำงานเป็นหมุนเวียน (เวรเช้า บ่าย ดึก) ร้อยละ 92.10 ทำงานติดกัน 2 เวิร์ มากกว่า 3 วัน ร้อยละ 29.40 มีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 6.81 ปี มีอุบัติเหตุจากเข็มทิ่มตำหรือถูกของมีคมบาด ร้อยละ 10.30 สารคัดหลั่งของผู้ป่วยกระเด็นเข้าปากหรือตา ร้อยละ 1.60

กล่าวสรุปได้ว่าบุคลากรทางการแพทย์ส่วนใหญ่ที่ได้รับบาดเจ็บจากของมีคมและการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วย มาจากการทำหัตถการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เข็มและอุปกรณ์มีคม เช่น การเจาะเลือด การฉีดยา และการทำ

หัตถการต่างๆ รวมถึงภาระงานที่มาก โดยเฉพาะในช่วงเวรเช้า ความเหนื่อยล้าจากการทำงานต่อเนื่องหลายวัน การขาดความระมัดระวัง การขาดทักษะหรือประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ล้วนเป็นสาเหตุของการได้รับบาดเจ็บจากของมีคมและการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา (3, 6, 9, 10, 11, 12)

3. ลักษณะการใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายของบุคลากรที่ได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลบึงกาฬ พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (PPE) ร้อยละ 73.49 โดยอุปกรณ์ที่เลือกใช้ส่วนใหญ่คือ ถุงมือ ร้อยละ 68.67 รองลงมาคือ หน้ากากอนามัย ร้อยละ 39.76 ตามลำดับ และที่สวมน้อยที่สุดคือ แว่นตา ร้อยละ 24.10 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบริบทเป็นโรงพยาบาลที่มีผู้ป่วยเข้ารับบริการจำนวนมากต่อวัน จึงทำให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเร่งรีบขาดความตระหนัก ไม่เห็นความสำคัญของการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย มองเป็นเรื่องยุ่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พร บุญมี และคณะ⁽¹³⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ ของมีคมบาด และการสัมผัสสารคัดหลั่งในนักศึกษาพยาบาล พบว่า ขณะเกิดอุบัติเหตุไม่ได้สวมเครื่องป้องกันร้อยละ 55.60 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วรัญญา เขยตุ้ย และคณะ⁽⁸⁾ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง เข็มทิ่มตำ หรือของมีคมบาดในนักศึกษาทันตแพทย์ พบว่า นักศึกษาทันตแพทย์ได้รับความรู้หรือการอบรมในเรื่องการปฏิบัติเพื่อป้องกันการได้รับอุบัติเหตุจากการสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง เข็มทิ่มตำ หรือของมีคมบาด คิดเป็นร้อยละ 73.80 ใส่ที่คลุมผม/ผ้าปิดจมูก คิดเป็นร้อยละ 97.50 ใส่เสื้อกาวน์ทุกครั้งเมื่อทำหัตถการทางทันตกรรม คิดเป็นร้อยละ 95.70 มีการจัดเก็บและแยกขยะทิ้งอย่างถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 87.70 ตามลำดับ สถานที่ปฏิบัติงานมีอุปกรณ์ทั้งเข็มและของมีคมเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 72.20 มีอุปกรณ์ป้องกันการสัมผัสเลือด สารคัดหลั่งเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 68.60 สถานที่ปฏิบัติงานมีแสงสว่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 96.00 สถานที่ปฏิบัติงานมีพื้นที่ทำงานเพียงพอไม่คับแคบ คิดเป็นร้อยละ 82.00 ในวันที่เกิดอุบัติเหตุสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง เข็มทิ่มตำ หรือของมีคมบาดนักศึกษาทันตแพทย์อยู่ในสถานการณ์ที่เร่งรีบในการทำหัตถการที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 58.70 และนักศึกษาทันตแพทย์ไม่ระมัดระวังในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 53.80 ตามลำดับ จึงสามารถกล่าวได้ว่า การมีมาตรการป้องกันการได้รับการบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะด้วยการให้ความรู้ การจัดอบรม การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคล (PPE) การบันทึกรายงานการได้รับบาดเจ็บ การให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติตัวแก่บุคลากร ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยป้องกันบุคลากรจากการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่า การบาดเจ็บจากของมีคมและสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ป่วยขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลบึงกาฬ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย จึงควรมีการจัดอบรมให้กับพยาบาลที่มาปฏิบัติงานใหม่ เพื่อทบทวนความรู้เรื่องของการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน เพื่อสร้างความ

ตระหนัก ฝึกทักษะและเพิ่มความระมัดระวังในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการชี้ให้เห็นความสำคัญในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2. การบาดเจ็บจากการสัมผัสสารคัดหลั่งที่กระเด็นเข้าตาขณะปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาล บึงกาฬ ส่วนใหญ่เกิดจากการไม่สวมแว่นตาขณะทำการหัตถการ หัวหน้างานควรมีบทบาทในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ โดยการสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของบุคลากรในแผนก ควบคุม กำกับ และติดตามให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องปลอดภัย และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันร่างกายส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในบุคลากรทางการแพทย์

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลบึงกาฬ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คลินิกนภา และงานอาชีวเวชกรรม โรงพยาบาลบึงกาฬ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และบุคลากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการติดตามข้อมูลเพิ่มเติมที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. งานสารสนเทศ. รายงานจำนวนผู้รับบริการผู้ป่วยนอก/ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลบึงกาฬ. บึงกาฬ: โรงพยาบาลบึงกาฬ; 2566.
2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวปฏิบัติของสถานพยาบาลในการดำเนินการป้องกันการติดเชื้อจากเข็มที่มด้าของมีคม และการสัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่งจากการปฏิบัติงานของบุคลากร [อินเทอร์เน็ต]. 2557. [เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก : <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/675eca1d81c2154188fff89fc58359a2.PDF>
3. รัตนารวรรณ พนมชัย และอุไรวรรณ อินทร์ม่วง. การประเมินความเสี่ยงจากการทำงานของพยาบาลแผนกผู้ป่วยใน กรณีศึกษา โรงพยาบาลทั่วไปแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 5 กันยายน 2566]; 12(2): 73-84. เข้าถึงได้จาก : <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/kkujphr/article/view/143240/148520>
4. กลุ่มงานอาชีวเวชกรรม. รายงานบุคลากรเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลบึงกาฬ. บึงกาฬ: โรงพยาบาลบึงกาฬ; 2566.
5. กลุ่มงานทรัพยากรบุคคล. ทะเบียนข้อมูลบุคลากร โรงพยาบาลบึงกาฬ. บึงกาฬ: โรงพยาบาลบึงกาฬ; 2566.
6. สุพรรณ ว่องรักษสัตว์ และ สมสมัย สุธีรสานต์. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความชุกของการถูกเข็มที่มด้าหรือของมีคมบาด ในบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. วารสารโรงพยาบาล

- ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 8 สิงหาคม 2566]; 1(1): 26-41. เข้าถึงได้จาก: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/TUJH/article/view/240158/163708>
7. นุสรา ประเสริฐศรี, วิไลลักษณ์ ตียาพันธ์, อภิรดี เจริญนุกูล, วรางคณา บุตรศรี และอัญชลี วิเศษชุมพล. ความรู้และการป้องกันอุบัติเหตุเข็มและของมีคมที่มด้าของนักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษา [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2566]; 20(1): 160-171. เข้าถึงได้จาก : <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/bcnpy/article/view/177037/129530>
 8. วรัญญา เขยตุ้ย, วลัยพร จันทรเอี่ยม, ศรีณยา ญัฐเศรษฐสกุล และ อภิสร ทานัน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิด อุบัติเหตุสัมผัสมีด เลือด สารคัดหลั่ง เข็มที่มด้าหรือของมีคมบาดในนักศึกษาทันตแพทย์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสาร Mahidol R2R e-Journal [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2566]; 7(1): 110-124. เข้าถึงได้จาก : <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/mur2r/article/view/243423/165416>
 9. รักษ์สุดา ชูศรีทอง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล เวชปฏิบัติชุมชน]. ชลบุรี; มหาวิทยาลัยบูรพา. 2563.
 10. รัตติกาล สุขพร้อมสรรพ. อุบัติการณ์ของการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพะเยา จังหวัดพะเยา. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2566]; 27(3): 107-119. เข้าถึงได้จาก : <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/tnaph/article/view/111196/86932>
 11. นิสากร กรุงไกรเพชร. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาพยาบาลภาคตะวันออก. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตรคลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2566]; 36(3): 193-201. เข้าถึงได้จาก : <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ppkjournal/article/view/175303/150305>
 12. วณิชชา คันธสร และอาจินต์ สงทับ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการความเสี่ยงด้านสุขภาพจากการทำงาน ของพนักงานห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ เขตภาคเหนือตอนล่าง. วารสารการแพทย์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2566]; 25(1): 22-37. เข้าถึงได้จาก : <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jmhs/article/view/121043/92361>
 13. พร บุญมี, กฤตพัทธ์ ผีฝน และพงศ์พัชรา พรหมเฝ้า. อุบัติการณ์การเกิดเข็มที่มด้า ของมีคมบาด และการสัมผัสสารคัดหลั่งในนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา. วารสารการพยาบาล และการศึกษา [อินเทอร์เน็ต]. 2556 [เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2566]; 6(2): 124-136. เข้าถึงได้จาก : <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JNAE/article/view/14336/13115>